

Bygningskultur i Lyngby-Taarbæk

Bygningskultur i Lyngby-Taarbæk

Bygningskultur Foreningen i Lyngby-Taarbæk udgiver denne publikation for at sætte fokus på Lyngby-Taarbæks bygningskultur.

Vi håber herved at bidrage til, at værdifulde bygninger og kulturmiljøer bevares og renoveres med respekt for deres arkitektur og kulturhistorie, og til at nybyggeri opføres i høj kvalitet med respekt for det omgivende miljø.

Til udgivelsen er der ydet støtte fra:

Birch & Kroghoe Fonden (finansieret 2. oplag)

Haldor Topsøe A/S

Jess Laursen

Nordea

Tømmerhandler Johannes Fogs Fond

Udgivet i 2005 af Bygningskultur Foreningen i Lyngby-Taarbæk efter oplæg fra arkivar Jeppe Tønsberg

Redaktion: Annette Hartung, Kirsten Hauch og Hans Nielsen
bistået af de øvrige medlemmer af bestyrelsen:

Niels Friderichsen, Morten Friis, Gertrud Klinge Galster,

Hans Ulrik Holm, Sten Langvad og Kristian Riskær.

Foto: Annette Hartung

Tryk og layout: A. Rasmussens Bogtrykkeri, Ringkøbing

2. oplag: 5.000

Juni 2006

ISBN 87-990992-0-9

Alle fotos er angivet med et nummer, der både refererer til teksten og til kortet over Lyngby-Taarbæk på side 30.

Forside: Fuglevad Vandmølle (nr. 1 på kortet).

Indhold

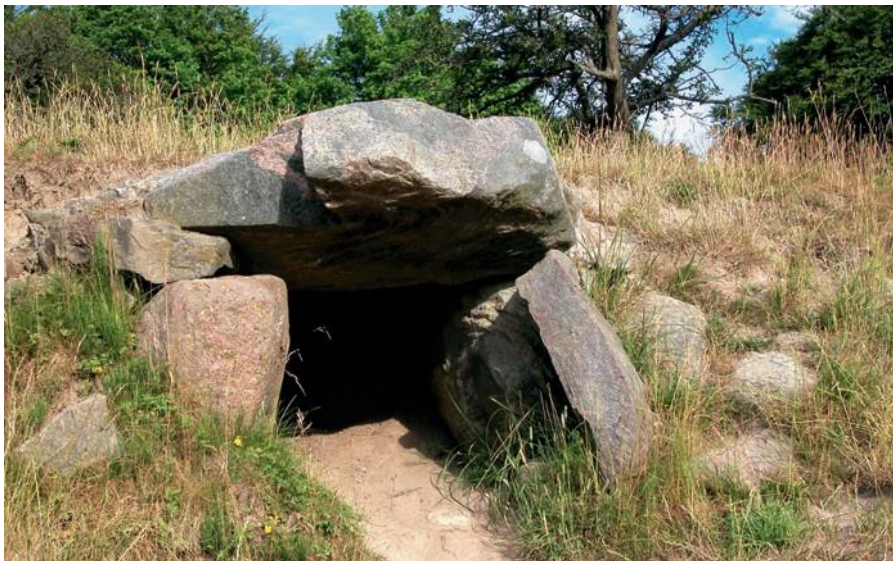
Lyngby-Taarbæks historie	4
Landsbyernes gårde og huse	6
Slotte og landsteder 1700-1800	8
Mølleådalens fabrikssamfund	10
De første villaer og etagehuse 1860-1925	12
Nye udstykninger – gamle stilarter 1900-1930	14
Lyngby bliver forstad – funkis for alle pengene	16
Rækkehuse og parcelhuse 1940-1970	18
Etageboliger 1945-1970	20
Offentligt byggeri før og nu	22
Boligbyggeri i vor tid	24
Erhvervsbyggeri i vor tid	26
Bevaring og fremme af bygningskulturen	28
Kort over Lyngby-Taarbæk	30

Lyngby-Taarbæks historie

Det er mindst 8.500 år siden, de første mennesker kom til Lyngby-Taarbæk. Det viser fund af stenredskaber fra en jæger-stenalderboplads i Tordals Mose. I de følgende årtusinder var der en gradvis overgang til et bondesamfund med korn- og husdyravl. De vigtigste oldtidslevn fra denne tid er de mange gravhøje [2].

Lyngby Kirkes ældste dele [3] stammer fra midten af 1100-tallet, mens alle øvrige bygninger i Lyngby-Taarbæk er opført efter år 1600. I middelalderen rummede Lyngby-Taarbæk landsbyerne Virum, Lyngby, Lundtofte, Stokkerup, Møllestrup og Bilstrup. Det er i dag stadig muligt at opleve nogle af bondesamfundets gårde og huse i Lyngby [4], Virum og Lundtofte og enkelte huse fra fiskersamfundet i Taarbæk.

For ca. 1.000 år siden blev de første vandmøller etableret i Mølleå-dalen til at male mel.

2 Gravhøj i Dyrehaven ved Christiansholmsvej

I løbet af 1600-tallet bredte den første industri i Danmark sig til Mølleå-dalen for at udnytte vandkraften. I de følgende århundreder udviklede der sig en række fabrikssamfund med industribygninger og arbejder-

boliger, hvoraf mange stadig er bevaret [5]. Med sine ni vandmøller blev Mølleå-dalen ét af Danmarks vigtigste industriområder, hvor der bl.a. blev fremstillet varer af kobber, jern og messing samt produceret

3 Lyngby Kirkes sydmur

4 Lyngby Stræde 1

5 Fabrikssamfundet i Brede

krudt, klæde og papir. En position som Mølleådalens fastholdt helt frem til begyndelsen af 1920'erne.

Lyngby-Taarbæks varierede og smukke landskaber har tiltrukket såvel kongehuset og adelen som det velstående borgerskab. Det vidner 1700-tallets slotte i Frederiksdal [6], Dyrehaven og Sorgenfri samt de mange landsteder om. Det er samtidig baggrunden for, at Lyngby-Taarbæk i dag rummer meget værdifulde eksempler på bygningskulturen helt tilbage til slutningen af 1600-tallet.

Med etableringen af Nordbanen til Lyngby og Klampenborgbanen i 1860'erne blev det muligt for det velstående borgerskab i København at flytte herud i helårsboliger, og de første villaer blev opført.

I 1880'erne blev Lyngby-Taarbæk kraftigt berørt af anlæggelsen af Fæstningskanalen, Lyngby Fort [7] og Fortuna Fort mm. som led i Københavns Befæstning.

I 1890'erne blomstrede industrien op og skabte et stort behov for nye boliger. Derfor blev der omkring

6 Frederiksdal Slot

1900 gennemført store udstykninger til villagrunde i både Lyngby (Digterkvarteret og Fuglevadskvarteret), Lundtofte (Danmarksvej-kvarteret) og Virum (Kaningårdskvarteret). I disse kvarterer findes der i dag en række meget værdifulde huse i en lang række forskellige stilarter bl.a. nationalromantik, nyrenæssance, nybarok og nyklassicisme.

I 1930'erne blev store dele af Ulriksenborgkvarteret og Virum stationskvarter bebygget efter en sam-

let planlægning og rummer i dag især en række værdifulde funktionalistiske bebyggelser, populært kaldet funkishuse [8].

Efter besættelsen fortsatte udstykningerne og byggeriet, så kommunen nu er så godt som fuldt udbygget. Samtidig blev den ene industrivirksomhed efter den anden nedlagt, så Lyngby-Taarbæk i dag er blevet et servicesamfund baseret på administration, forskning, uddannelse, rådgivning, handel og service [9].

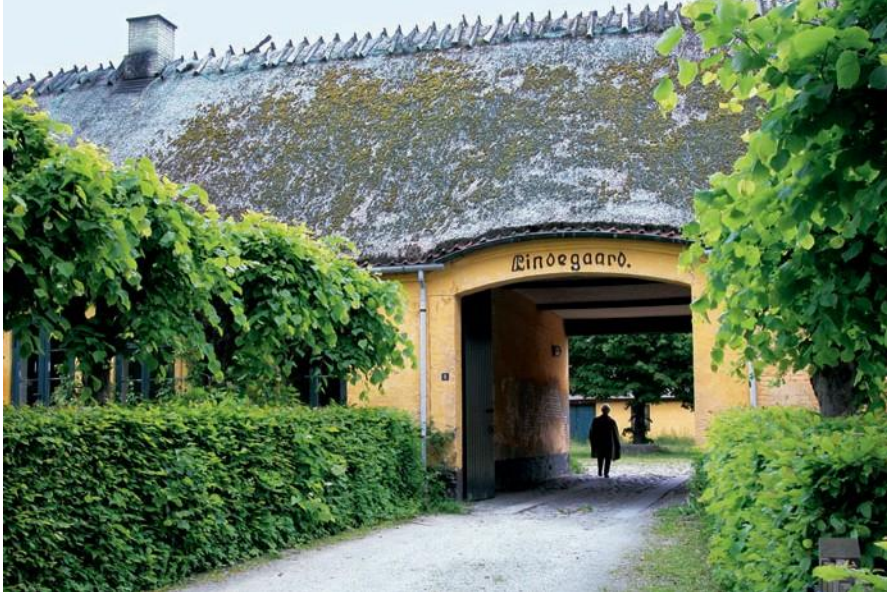
7 Lyngby Fort, Glaciset

8 Sportshuset, Ulriksenborg Allé

9 Cowi/Tryg, Parallelvej

10 Lindøgården, Peter Lundsvej 8

Landsbyernes gårde og huse

De ældste gårde og »almindelige« huse i Lyngby-Taarbæk findes i Bondebyen i Lyngby, i det tidligere landsbyer Virum og Lundtofte samt i det tidligere fiskerleje Taarbæk. Nogle af dem er bygget i bindingsværk, andre i grundmur.

Landsbyernes gårde er af den traditionelle sjællandske type med tre eller fire længer, kalkede og med stråtag [10 og 11]. Kun enkelte af dem er fra før 1800; men bindingsværkshusene er udtryk for en teknik, der har været anvendt i Dan-

mark siden middelalderen. Felterne i bindingsværket blev oprindeligt udfyldt med ler kastet op på tynde hasselkæppe, men senere blev de udfyldt med lersten eller brændte mursten. Da bønderne i Lyngby-Taarbæk ikke havde egne skovlodder, blev der sparet på tømmeret i bindingsværket, og det blev som regel hvidkalket.

I Bondebyen anses Nørregade 10 [16] for at være et af de ældste huse, opført i ca. 1775 med hvidt bindingsværk og stråtag. Ved Bondebyens sanering i begyndelsen af 1980'erne blev bygningens konstruktion bevaret; men murenes udseende blev alligevel et andet med de maskinsavede bjælker og de moderne mursten.

Mange af landsbyernes gårde og huse er stadig bevaret i Bondebyen [14], Lundtofte og Virum [12].

De tidlige byhuse i 1800-tallet blev opført i grundmur, bl.a. fordi de var mere brandsikre end bindingsværkshuse. For at spare på materialerne var de ofte tofamiliehuse, hvor

11 Kærgården, Virumgade 24

12 Virumvej 135A

13 Peter Lunds Vej 2A

man oprindeligt havde ladet køkkenet i midten af huset være fælles for to familier. De fleste byggematerialer var billige; men til ildsteder og skorstene forlangte brandmyndighederne, at der skulle anvendes brændte mursten, og de var dyre. Senere delte man køkkenet i to, så hver lejlighed fik eget køkken, men bevarede den store fælles skorsten. I enkelte tilfælde indeholdt huset fire lejligheder, én i hvert hjørne, med ildstederne i de fire køkkener under skorstenen i husets midte.

Da man i anden halvdel af 1800-tallet fik komfurer, og mursten blev det almindelige byggemateriale, fik husene to mindre skorstene i stedet for den store fælles skorsten, selv om køkkenerne stadig lå side om side i midten af huset som på Peter Lunds Vej 2A [13].

Traditionen med tofamiliehuse blev bevaret, og adskillige smukke tofamiliehuse er bygget så sent som i 1920'erne i Bondebyen, bl.a. Toftegærdet 18 [15], og i Ulrikkenborgkvarteret.

15 Toftegærdet 18

14 Asylgade 13

16 Nørregade 10

17 Ørholm Hovedgaard, Ørholmvej 61

18 Eremitageslottet i Dyrehaven

Slotte og landsteder 1700-1800

Slotte og landsteder var virkeliggørelsen af drømmen om paradiset have. Livet i de overbefolkede byer var usundt og støjende, mens der på landet var ren luft, stilhed, smukke landskaber og plads til store haveanlæg.

Den europæiske arkitektur i 1600- og 1700-tallet vandt indpas i

de danske købstæder, men ikke i landsbyernes byggestil. Her fulgte man traditionerne. Når barok, rokoko og klassicisme er så rigt repræsenteret i Lyngby-Taarbæk, skyldes det byfolk fra København, der flyttede ud og tog den nye arkitektur med sig.

I Lyngby-Taarbæk findes ingen

bygninger fra renæssancen fra 1530-1660, mens barokken, der var på mode fra 1660-1730, i dag er repræsenteret af blot to bygninger, nemlig landstedet Gammel Rustenborg på Rustenborgvej 3 [19] og Ørholm Hovedgård på Ørholmvej 61 [17], som begge er opført i første halvdel af 1700-tallet. Karakteristisk for barokken er bl.a. den høje, markante gavlkvist.

Til gengæld har Lyngby-Taarbæk mange eksempler på rokokotidens stærkt svungne former, selv om den kun var moderne i en forholdsvis kort periode fra 1730-70.

Frederiksdal Slot [6] fra 1744/1752 er ren rokoko, og landstedet Friboeshvile på Lyngby Hovedgade 2 [20] fra 1756 har udpræget rokoko i

19 Gammel Rustenborg, Rustenborgvej 3

20 Friboeshvile, Lyngby Hovedgade 2

21 Sophienholm, Nybrovej 401

22 Marienborg, Nybrovej 410

facadens frodige ornamentik, dog med en mindelse om barokken i den iøjnefaldende gavlkvist.

Eremitageslottet [18] fra 1735 har endnu træk fra barokken, selv om facaderne er rokoko.

Klassicismen, der var på mode fra ca. 1770-1850, fandt sin inspiration i antikken. Den er kendetegnet ved klarhed, sans for proportioner og et mådehold, der gjorde op med den frodige barok og lystige rokoko.

Blandt de fornemste klassicistiske bygninger kan nævnes Sorgenfri Slot [23], der i sin første skikkelse fra 1702 var en udpræget barokbygning med tilhørende fransk have, men som blev ombygget i 1750'erne i rokokostil og senere fik nogle iøjnefaldende klassicistiske tilføjelser.

En anden fornem klassicistisk bygning er landstedet Sophienholm

på Nybrovej 401 [21], der blev ombygget til sin nuværende skikkelse i 1802.

Endvidere kan nævnes Marienborg på Nybrovej 410 [22], der tjener som sommerresidens for statsministeren, og som er opført som sommerhus i 1745, men fik sin nuværende skikkelse i 1806.

Et smukt eksempel på tidlig klassicistisk byggestil er »Det hvide Pa-

læ« og sidebygningen »Kavalerfløjen« på Lyngby Hovedgade 37 [24], der blev opført i 1806 med 20 værelser beregnet til udlejning til sommergæster.

Også nogle af bygningerne på de gamle fabrikker ved Mølleåen har stærke klassicistiske træk bl.a. Brede Hovedbygning [30] opført i 1795 og »Kildehuset« i Raadvad opført ca. 1760.

23 Sorgenfri Slot, Kongevejen

24 Det hvide Palæ, Lyngby Hovedgade 37

25 Raadvaddam Fabrik, Raadvad

26 Fileværket, Raadvad

27 Dansk Gardin og Tekstil Fabrik,
Gl. Lundtoftevej 1-3

Mølleådalens fabrikssamfund

Mølleådalens blev industriens vugge i Danmark på grund af vandkraften. Den førte til etablering af fabrikssamfund i både Frederiksdal, Lyngby, Fuglevad, Brede, Ørholm, Nymølle, Stampen, Raadvad og Strandmøllen i 1600-tallet og de følgende århundreder. Mølleådalens rummer derfor store kulturhistoriske værdier.

Raadvad Mølle blev opført i 1643 til fabrikation af håndvåben og landbrugsredskaber, og i de følgende århundreder opstod der et helt bysamfund med skole, butikker mm. Efter at fabrikken blev ødelagt under Svenskekrigen i 1659, blev der opført en statslig krudtmølle, som blev nedlagt i 1758. Herefter blev der i Raadvad produceret isenkramvarer, indtil Raadvad Knivfabrik flyttede til Brønderslev i 1973. Den nuværende fabriksbebyggelse [25] er opført i perioden 1879-1918. En af Raadvads ældste bygninger er Fileværket [26], der er en lang toetagers bindingsværksbygning opført i midten af 1700-tallet og oprindeligt indrettet med selvstændige værksteder i stueetagen og beboelse ovenpå.

Brede Mølle startede som kornmølle i middelalderen, blev krudtværk i 1628 og Danmarks vigtigste kob-

berværk i begyndelsen af 1700-tallet. I 1831 blev den klædefabrik og udviklede sig til Mølleådalens største fabriksanlæg og Danmarks største klædefabrik inden lukningen i 1956.

Brede hovedbygning [30] fra 1795 blev opført i kobberværkets storhedstid og er blandt de fornemste klassicistiske bygninger i Lyngby-Taarbæk.

Klædefabrikken opførte en lang række produktionsbygninger [29] bl.a. Danmarks nu ældste fabriksbygning i jernbeton. Allerede i kobberværkets tid byggede fabrikken boliger til dens arbejdere, men klædefabrikken opførte både boliger til funktionærer og arbejdere samt asyl, skole og spisehus.

Til arbejdslederne blev de såkaldte mestervillaer på Brede Allé 62-65 [32] opført i 1903-04. Arbejderboligerne i »Den lange Længe« på Brede Allé 33-50 [31] blev opført i 1833.

28 Hyldehaverne, Lundtoftevej

I dag har den guldpuddet mur, og taget er halvt belagt med strå og halvt med skifer.

Hvor Argentinavej og Mølleå-parken nu ligger, lå arbejderboligerne de »Gule Huse« med navne som Paris og Amsterdam opført 1890-98 og de »Grå Huse« med navne som Madrid og Sønderborg opført 1907-20, indtil de alle blev nedrevet i 1964-73.

Lyngby Mølle [43] startede ligeledes som kornmølle i middelalderen, og siden 1600-tallet har der været både en kornmølle og en industrimølle. Fra 1834 var begge møller dog kornmøller.

Der kom for alvor gang i industriproduktionen, da Dansk Gardin og Tekstil Fabrik opførte de første bygninger i 1892-93 ved Mølleåen på Gl. Lundtoftevej 1 [27], og den bestod i 1912 af tre bygninger. Den østligste brændte i 1960, men bygningen ved åen og mellembygningen ligger endnu tilbage. De er det sidste vidne om Lyngbys industris storhedstid.

29 Brede fabriksbygning, I.C. Modewegs Vej

I 1913 opførte Dansk Gardin og Tekstil Fabrik fire ens dobbelthuse for funktionærer på Lundtoftevej 51-59 med blank mur i røde sten og med trækvist. I 1917 opførte den tre omtrent ens bebyggelser med arbejderboliger på Hyldehavevej 1 og Lundtoftevej 43 og 47 [28] med guldpuddet mur og rødt tegltag. Disse

bebyggelser er nu de eneste tilbageværende fabriksboliger i Lyngby.

I 2004 gennemførte kommunalbestyrelsen en arkitektkonkurrence om bebyggelse af Badeparken, hvorved arbejderboligerne, kaldet Hyldehaverne, blev nedrivnings-truede.

30 Brede Værks hovedbygning, I. C. Modewegs Vej

31 Den lange Længe, Brede Allé 33-50

32 Mestervilla, Brede Allé 62-63

De første villaer og etagehuse 1860-1925

Villaen er i modsætning til landstedet beregnet til helårsbeboelse, men begge typer ligger i landlige omgivelser og tilhørte velstående ejere.

Forudsætningen for de første villaer i Lyngby-Taarbæk var, at deres ejere havde mulighed for dagligt at rejse ind til deres arbejde i København. Villaer optræder derfor først i Lyngby-Taarbæk fra 1860'erne, da Nordbanen og Klampenborgbanen blev anlagt.

Det er karakteristisk for denne periodes huse, at de er bygget i »blank mur«, altså uden pudsning eller kalkning. Facadernes udsmykning er fremkommet ved brug af forskellige former og farver i murstenene, og med gule mursten som de dominerende. Skifer bliver fra 1860'erne moderne til tagbelægning.

Villaen »Sorgenfridal« [36] på Lyngby Hovedgade 6 er opført i

1859 og er endnu præget af den sen klassicisme med pudsede mure, gavlkvist og tegltag.

Villaerne »Vennely« på Kongevejen 49 [33] og »Gedesdal« på Kongevejen 51 er opført i 1867 og viser et tydeligt modeskift, idet man nu bygger i blank mur og med skifertag. Med deres rundbuede vinduer vækker de minder om den romanske kirkearkitektur fra middelalderen.

»Den Gudmannske Villa« på Møllevej 5 [35] i Fuglevad er opført i 1873 og har med sine spidse gavle et vist gotisk stilpræg.

De hvidpudsede villaer på Taarbækdalsvej 4-14 i Taarbæk [34] blev opført i 1910-16 i nybarok stil med rige detaljer.

Et »almindeligt« hus fra slutningen af 1800-tallet var også opført i blank mur med gule mursten og skifertag, men havde ikke villaens dekorationer.

Frem til omkring 1860 var der kun to toetages huse i Lyngby, nemlig Store Kro, det senere Hotel Lyngby på Lyngby Hovedgade 1 og Det Hvide Palæ på Lyngby Hovedgade 37 [24] fra 1807. Men i 1860 opførtes Lyngby Hovedgade 78, i dag »Bjælkestuen«, og i 1868 opførtes »Laurits Møllers Gaard« på Lyngby Hovedgade 54, i dag Stuh og Louis Nielsen [38], som i 1876 fik gavlkvist i taget.

I 1870'erne og 1880'erne kom der en række toetages huse på Lyngby Hovedgade i området ved Jernbanen, der på denne tid var ved at blive Lyngbys centrum. Disse bygninger (Hovedgaden 13-15-17, 36-38, 42 og 46) var næsten alle bygget af gule mursten og havde skifertage. I dag er kun nr. 42 og 46 bevaret, og de to sidstes facader er ændret til ukendelighed.

Etagehusene var udtryk for, at de velbeliggende grunde langs Lyngby Hovedgade var blevet dyrere og

33 Vennely, Kongevejen 49

34 Taarbækdalsvej

35 Den Gudmannske Villa, Møllevej 5

36 Sorgenfridal, Lyngby Hovedgade 6

37 Toftebækhus, Lyngby Torv

skulle udnyttes mere intensivt for at forrente sig. Den samme tendens kunne ses på Taarbæk Strandvej, hvor Taarbæk Kro i 1870'erne blev til Taarbæk Hotel med en treetages bygning. Etagehusene langs gaderne gav et tydeligt købstadspræg, og i 1880'erne var dette købstadspræg mere fremtrædende i Taarbæk end i Lyngby.

Omkring 1900 opførtes de første

treetages huse i Lyngby indrettet med herskabslejligheder.

Sorgenfrihus på Lyngby Hovedgade 8A [39] er opført i 1902 med otte lejligheder på 4-5 værelser og repræsenterer nationalromantikens etagebyggeri. »Vigottenborg« på Boulevarden 3-5 er opført i 1904 med 12 treværelses lejligheder.

»Belgien« på Lyngby Hovedgade 102 A-E [40] blev opført i nyklassici-

stisk stil i 1919 i tre etager med blank rød mur. Det var Lyngby-Taarbæks første kommunale boligbyggeri med 30 lejligheder på 2-3 værelser.

Andelsboligforeningen »Toftebækhus« på Lyngby Torv 4-14 [37] blev opført i 1924 i tre etager med pudset mur i nyklassicistisk stil med tegltag og uden kviste. Den havde oprindeligt fire butikker og 32 lejligheder.

38 Laurits Møllers Gaard, Lyngby Hovedgade 54

39 Sorgenfrihus, Lyngby Hovedgade 8A

40 Belgien, Lyngby Hovedgade 102

41 I. H. Mundts Vej 24

42 Lille Rosenberg, Bagsværdvej 65

43 Lyngby Sønder Mølle,
Lyngby Hovedgade 24

Nye udstykninger – gamle stilarter 1900-1930

I 1883 var I. H. Mundts Vej i Sorgenfri blevet udstykket som den første villavej, idet man tidligere kun havde bygget nye huse langs de eksisterende offentlige veje. Her blev villanen I. H. Mundts Vej 24 [41] opført i 1891 i italiensk stil med gesims og i pudset mur.

I 1890'erne var indbyggertallet vokset kraftigt navnlig på grund af de store nye fabrikker i Lyngby, og i 1899 blev der foretaget udstykning af Sorgenfrigårds jorder langs Fuglevadsvej. Året efter blev der foretaget udstykning af »Digterkvarteret« syd for Lyngby Sø (Chr. Winthers Vej m.fl.), Danmarksvej-kvarteret i Lundtofte og Kaningårds-kvarteret i Virum. Udstykningerne var så omfattende, at der først omkring 1930 blev behov for nye større udstykninger.

Under nationalromantikken ca.

1890-1915, også kaldet »den danske tradition«, blev gamle stilarter og materialer genoptaget og videreudviklet i dansk arkitektur f.eks. stejle tegltage og facader af røde mursten. Det romantiske præg kunne være ornamenter af groft tilhugget granit, bindingsværk eller tårne. Eksempler på nationalromantikken er Lyngby Sønder Mølle [43] og nabejendommen (Lyngby Hovedgade 26) fra 1903 samt bindingsværkstilærne Furesølund 18 opført 1907 [46] og Rustenborgvej 12B [44].

Nyrenæssancen (ca. 1900-1910) er karakteriseret ved brugen af blank mur i røde mursten lige som nationalromantikken, men med dekorative træk fra renæssancen som f.eks. rustik granitbeklædning af underetagen eller karnapper og kviste med kobbertag. Eksempler på nyrenæssance er »Lille Rosenberg« på

44 Rustenborgvej 12B

45 Høstvej 1

Bagsværdvej 65 [42], Jernbanevej 10 og Caroline Amalie Vej 25.

Den kamtakkede bygning på Høstvej 1 [45] i Bondebyen er opført i 1904 som bolig for Lyngby Skoles førstelærer. Ligheden med en gotisk kirkebygning skyldes, at læreren dengang også fungerede som degn.

Nybarokken fra ca. 1900-1915 anvendte oftest pudsede mure. Bygningens helhedsvirkning var vigtig, med dekorative elementer fra barokken som f.eks. svungne kviste. Gode eksempler på nybarok er den lille harmoniske og palæagtige villa på Sophus Schandorphs Vej 18 [47] og de store villaer »Lykkens Gave« på Fuglevadsvej 49 [48] og »Borrebakken« på Caroline Amalie Vej 126. En særlig variant var »Bedre Byggeskik«-bevægelsen, der bl.a. er repræsenteret på Caroline Amalie Vej 12 [49].

Nyklassicismen fra ca. 1915-1930, som afløste de romantiske stilarter, gav sig udtryk i en mere nøgtern arkitektur præget af den klassiske old-

46 Furesølund 18

tid og dens efterligningsperioder. Rolige og omhyggeligt proportionerede facader var kendetegn for tidens etagehuse. Nyklassicistiske huse er bl.a. repræsenteret på Caroline

Amalie Vej 15, 42B, 70 og 74, der er opført i 1912-17, og på Lyngby Hovedgade 9 (Brohus), der er opført i 1925.

47 Sophus Schandorphs Vej 18

48 Lykkens Gave, Fuglevadsvej 49

49 Caroline Amalie Vej 12

Lyngby bliver forstad – funkis for alle pengene

I slutningen af 1920'erne steg Stor-københavns befolkningstal igen voldsomt. Mens landbruget nærmede sig en krise, havde byerhvervene fremgang, og Københavns vækst forplantede sig til de omliggende kommuner. DSB planlagde forbedrede trafikforbindelser i form af S-tog, og udbygningen af forstadskommunerne begyndte for alvor.

Fra 1930 til 1940 voksede Lyngby-Taarbæk fra 15.000 til 29.000 indbyggere. Denne voldsomme vækst i befolkningstal modsvarede af et omfattende byggeri i Ulrikkenborgkvarteret, hvor bebyggelser af både etagehuse og parcelhuse voksede frem, samt i Virum. I det østlige Lyngby og i Lundtofte havde Københavns Kommune i 1930 købt størstedelen af jorderne, og bebyggelsen af dem begyndte først i slutningen af 1940'erne.

1930'ernes bebyggelse blev stærkt

påvirket af funktionalismen, hvor brugsværdi og byggeteknisk kunnen resulterede i et enkelt formsprog.

For etagebyggeriet blev funktionalismens idealer også omsat til bebyggelsens helhed, hvor kravene medførte, at husene blev solorienterede med altaner, og bebyggelserne blev udformet med fælles friarealer til såkaldte parkbebyggelser. I Ulrikkenborgkvarteret blev Pipers Park [50] og Wilmanns Park opført i 1933 med store trefagsvinduer.

Rendyrket funkis blev opført i Den engelske Haveby i 1934 omkring Christian X's Allé mellem Hollandsvej og Ulrikkenborg Allé. Ved krydset Chr. X's Allé /Ulrikkenborg Allé [8] blev opført fire u-formede etagehuse med hvidpudsede henholdsvis blanke mure, flade tage og hjørnevinduer. Mellem disse og Hollandsvej blev opført 39

dobbelthuse med mange af funktionalismens kendetegn: hjørnevinduer med smalle vinduesrammer, overdækkede indgangspartier i beton, altaner forsynet med metalgeländer mm.

I 1930'erne blev der udarbejdet en byplan for Virums udbygning omkring den nye Virum Station med udgangspunkt i de engelske teorier om havebyen. Det var første gang i Danmark, at man udarbejdede planer for at anlægge en hel forstad med parker og grønne områder. Formålet var at skabe en god, sund og velfungerende by med et centrum bestående af butikker og service omkranset af gedigne boligkvarterer for forskellige indkomstgrupper.

Virum Torv [51] blev anlagt som en ottekantet plads, omkranset af etageejendomme og med lavere bebyggelse udefter.

Virum fik allerede i 1930'erne de

50 Pipers Park, Ulrikkenborg Allé

51 Virum Torv

første bebyggelser af rækkehuse, som senere blev et dominerende træk i bydelen. Rækkehusene på Hasselvej [52] og Akacievej samt dobbelthusene på Olesvej [53] blev opført i funkis i 1937.

På Birkevang, Bøgevang og Elmevang blev der bygget små rækkehuse i gule mursten i 1936. »Helleholm« på Grønnevej 77-91 [55] blev opført i 1938 og er et af periodens mange eksempler på »lagkagehuse« dvs. med markante murstensbånd.

Fine eksempler på modernistisk byggeri findes på I. H. Mundts Vej 16 [54], der blev opført i 1924. I. H. Mundts Vej 4B [56] opført i 1957 og Bellevue Strandbad [57] opført i 1932 er tegnet af Arne Jacobsen.

52 Hasselvej 26-30

53 Olesvej 12-14

54 I. H. Mundts Vej 16

55 Helleholm, Grønnevej 79-85

56 I. H. Mundts Vej 4B

57 Bellevue Strandbad

Rækkehuse og parcelhuse 1940-1970

58 Christian X's Allé 108

59 Irmelinsvej

60 Elementbyen, Bjælkevangen

Lyngby-Taarbæk var blandt de omegnskommuner, der havde mest nybyggeri i gang under besættelsen. Det drejede sig om rækkehuse og parcelhuse, hvorimod etagebyggeriet næsten gik i stå, fordi der ikke kunne skaffes armeringsjern til etageadskillelsernes betondæk. Husene var små og fornuftige, opført af hjemlige materialer som træ og tegl. 1930'ernes eksperimenter med flade tage, jernrammede vinduer og nye konstruktioner var lagt på hylden.

Siden 1930'erne finansieredes parcelhusbyggeriet ved statslån, som begrænsede boligarealet til 110 m² og lagde loft over anskaffelsesprisen. Af standardkrav kan nævnes, at der skulle være indlagt toilet. Materiale- og pengemangelen i 1940'erne var stadig mærkbar gennem det meste af 1950'erne, og ordningen med statslån opretholdtes til

1958, hvorefter man igen var henvist til realkreditlån.

Lige som i 1930'ernes bungalows [58] var kældre almindelige i 1940'erne, evt. kun under halvdelen af huset; men i løbet af 1950'erne gik man over til at bygge uden kældere, og efterhånden som eternitplader afløste tagsten (vingetegl), blev også tagene lavere. Den udnyttede tagetage forsvandt til fordel for skrå lofter i stuerne.

Parcelhuse med pudset mur og rødt tegltag med lav rejsning blev opført på Kongestien i Virum i 1941. Traditionelle rækkehuse med pudset mur og rødt tegltag i halvanden etage blev bygget på Irmelinsvej i Lyngby i 1941 [59].

Elementbyen i Hjortekær [60] blev opført i 1947-48 og er ét af de første eksempler herhjemme på præfabrikeret elementbyggeri. Bebyggelsen består af rækkehuslængder med 133 huse samt 64 dobbelthuse. Alle bygningerne er opført i én etage af elementer i hvidpudset træbeton og med lave saddeltage belagt med tagpap.

Rækkehuskvarteret ved Degnebakken [65] blev opført i 1948 af LAB og omfatter 59 rækkehuse, hvoraf de nordligste er i gule og resten i røde sten, alle med røde tegltage.

På Bygdevej m.fl. i Sorgenfri blev

61 Agervang

der i 1949 opført rækkehuse med forskudt etage og halv kælder. På Virumvej blev der i 1950 opført rækkehuse i halvanden etage uden kælder.

Rækkehusbebyggelsen omkring Kornagervej mellem Klampenborgvej og Ermelundskilen blev opført i perioden 1949-1957 af de sociale boligsselskaber AKB og KAB. De 173 rækkehuse er bygget i halvanden og to etager med gule sten og røde, højt rejste tegltage. Rækkehusstokkene er placeret parallelt med de øst-vestgående højdekurver og under-

streger dermed landskabets hovedtræk. Set fra Ermelundskilen fremtræder bebyggelsens tage med et smukt relief [61].

Rækkehuskvarteret Egeparken [63] ved Lindevangen blev opført i 1949-56 i halvanden etage. Bebyggelsen fremstår meget karakterfuldt med vandskurede og hvidmalede facader og røde tegltage. Bebyggelsen har fine arkitektoniske kvaliteter.

Rækkehusbebyggelsen Kulsvierparken og Granparken [64] ved Brede Bakke er på 188 rækkehuse i halvanden etage og opført i 1956-58.

63 Egeparken/Lindevangen

64 Granparken

62 Dyrehavegårdsvej 9

Rækkehusene i Granparken er alle bygget i røde sten med mønster af gule sten, mens der i Kulsvierparken også findes rækkehuse i gule sten med mønster af røde sten. Bebyggelserne har relativt flade grå eternittage.

I 1960 blev der fra Hvidegård og Dyrehavegård udstykket store arealer til parcelhusbebyggelserne Hvidegårdsparken, Trongårdsparken og Fortunparken/Fortunvænget, mange med fladt tag og uden kælder [62].

65 Degnebakken

Etageboliger 1945-1970

66 Højhuset, Lyngvej 24-28

67 Fortunbyen, Lyngvej 57-61

68 Sorgenfrivang II, Grønnevej 253-261

69 Lyngby Højhus, Lundtoftegårdsvej 5-11

Efter krigen blev et omfattende boligbyggeri sat i gang for at afhjælpe bolignøden. I Lyngby-Taarbæk var det navnlig boligselskaberne AKB og KAB, som byggede på Københavns Kommunes arealer øst for det centrale Lyngby. Her opstod i anden halvdel af 1940'erne boligkvarteret Fortunbyen, som blev opført i store og varierede landskabsrum, der skaber luft, oplevelsesvariation og flotte udsigter. I Fortunbyen blev højhuset på Lyngvej [66] opført i 1954.

Arkitekterne eksperimenterede både med byggestil, materialevalg og byggehøjde. Meget af byggeriet er karakteriseret af gule (sjældnere røde) mursten, høje saddeltage med røde tegl, store kviste og vinduer med hvidmalede trærammer og store ruder. I 1990'erne har mange af

etagehusene fået renoveret facaderne, samtidig med at der blev etableret store altaner [67].

Ved Sorgenfri Station opførte Lyngby Almennyttige Boligselskab i 1953 Sorgenfrivang I med 307 boliger i tre etager. Anden etape, Sorgenfrivang II [68], opførtes som tre højhuse i 15 etager med 428 boliger og indkøbscenter. Med en placering langs banelegemet og Virumgårds grønne områder markerer de sig kraftig i landskabet og er blevet var-tegn for Sorgenfri. Efter en facade-renovering er den grå beton brudt af blå altaner og farvede kvadrater i de åbne indgangspartier.

Lundtofteparken [70] blev opført i 1951-57 af boligselskabet Samvirke med 648 boliger i pudset mur og med indbyggede altaner. I 1995 blev

70 Lundtofteparken

71 Cedervænget

72 Lyngby Søpark, Agnetevej 8-14

bebyggelsen isoleret udvendigt og blev stedvis forhøjet med en etage.

Bebyggelsen Askevænget/Cedervænget [71] i Virum blev opført i 1958 i fire etager og med 352 boliger. Den øverste etage er tilbage-rykket og har gavle beklædt med kobber. Bebyggelsen har indbyggede altaner og relativt flade grå eternittage.

Boligselskabet AKB opførte i 1962 »Lyngby Højhus« på Lundtof-

tegårdsvej 5-11 [69] i 14 etager og med 140 boliger. I 1989 blev østfacaden og gavlene inddækket med plastbeklædte alu-profiler.

Bebyggelsen »Lyngby Søpark« [72] på Agnetevej i Engelsborgkvarteret blev opført i 1946 med 150 boliger i tre etager i grå pudset mur og med rødt tegltag.

Højhuset på søjler på Lehwaldsvej ved Lyngby Station blev opført i 1962 med ni etager.

Mølleåparken [73] blev opført i 1969 med 443 boliger i fire-fem etages boligblokke og en ring af en- og to-etages rækkehuse.

Eremitageparken [74] i Hjortekær blev opført 1969-70 af Lyngby-Taarbæk Kommune som et markant og eksperimenterende betonelementbyggeri med 408 boliger i terrasserede blokke plus 127 én- og toetages rækkehuse samt flere institutioner og butikker.

73 Mølleåparken

74 Eremitageparken

75 Lyngby Kirke

Offentligt byggeri før og nu

Lyngby Kirke [75] er den eneste bevarede bygning i Lyngby-Taarbæk fra middelalderen. Den ældste del af

kirken er opført af tilhugne kampesten (marksten) i midten af 1100-tallet. Resten af kirken er med fåund-

tagelser bygget omkring 1500-tallet. Overgangen mellem de to byggeperioder ses bl.a. på sydmuren [3].

Engelsborgskolen blev opført i 1909 og er udbygget i flere omgange, bl.a. i 1915 med en lav længde med pudsede, gulmalede mure og afvalmet tegltag [76]. De to indgangspartier markeres af frontkviste, halvrunde vinduer og indfatninger. Bygningen er en fin repræsentant for de dengang populære »pavillonskoler«, der blev opført som reaktion mod tidens monumentale skolebygninger.

Et eksempel på sidstnævnte er Taarbæk Skole [77], der blev opført i 1913 i nationalromantisk stil.

Lyngby Statsskole [80] blev bygget i 1923 i røde mursten i to etager med høj kælder og højt rejst valmtag. Facaden er symmetrisk med et centralt placeret indgangsparti, der er fremhævet med en sandstensindfatning. Pudsede lisener, sokkel og gesims pryder den herskabelige, barokinspirerede bygning. Lyngby Statsskole blev nedlagt i 1991.

Lyngby Rådhus [79] blev indviet i

76 Engelsborgskolen, Engelsborgvej 66

77 Taarbæk Skole, Taarbæk Strandvej 96

78 Kommunebygningen, Kirkestræde/Åstræde

79 Lyngby Rådhus, Lyngby Torv

1941 som erstatning for Kommunebygningen i Åstræde [78]. Facaden er beklædt med grønlandsk marmor og tagetagen med kobberplader. Den stramt disponerede klassicistiske facade brydes kun af indgangspartiet, der er forskudt mod nord i forhold til akse. Rådhuset er placeret i det tragtformede torvssymmetriakse og indfanger med sin krumme facade torvets form. Herved er skabt et veldefineret byrum med en stærk identitet.

Danmarks Tekniske Højskole, nu Danmarks Tekniske Universitet

81 Danmarks Tekniske Universitet, Bygning 304

[81], blev opført i 1959-74 og udbygges fortsat. Området er opdelt i fire kvadranter, der udgør hver sin sektor inden for DTU. Bebyggelsen er sammensat af henholdsvis normalhuse udformet som længehuse i 50 eller 100 meters længde og friere formede bygninger til særlige formål. Arkitekturen er præget af 60'ernes kølige formsprog, men med stor omhu for detaljerne og beplantningen.

Virumhallen [82] blev opført som idrætshal i 1968 som et eksperimenterende byggeri. Hallen består af en

82 Virumhallen, Geels Plads 40

80 Lyngby Statsskole, Buddingevej 50

jernbetonkonstruktion med spidse udadvendte foldetage og mure beklædt med rødbrun spaltklinker. Den blev udbygget i 1997 med en træningshal, der siden er blevet sløret af en klatrende vegetation.

Stadsbiblioteket [83] blev bygget i 1968 i en international stil, der repræsenterer efterdønningerne af den funktionalistiske idé med en klar form. Stadsbiblioteket blev i 2005 udvidet omkring det oprindelige indgangsparti.

Som reaktion på 1970'ernes beton-

83 Stadsbiblioteket, Lyngby Hovedgade 28

84 Bøgeparken

85 Gyvelholm

Boligbyggeri i vor tid

byggeri skete der i 1990'erne en drejning tilbage imod modernismen, hvor regelbundne proportioner og facader dominerer. Men samtidig slår postmodernismen igenem, hvor arkitekterne vælger mellem flere stilelementer fra tidligere perioder og forholder sig åbent til bygningens udsmykning og farver. Et andet markant træk er øget anvendelse af træ i facaderne.

På Virumgårds jorder [86] blev der i 1980'erne opført ca. 500 boliger, hvoraf Dansk Almennyttig Boligselskab stod for de 288. Flere punkthuse i to-tre etager blandet med lav rækkehusbebyggelse ofte placeret omkring pladser og torve skaber små bymiljøer i det store område. Der ses postmodernistiske

indslag i form af balkoner og svalegange ofte i stærke farver, ligesom forskelligt materialevalg i husfacader og balustrader giver bydelene hver deres præg.

Bebyggelsen Bøgeparken [84] ved Lyngby Parkkirkegård med 191 boliger er opført i 1992 og 1995 af Lyngby Almennyttige Boligselskab som tæt-lavt byggeri i to-fire etager i gule sten med røde bånd og med sort træ foroven. Facader og tagmaterialer er tidstypisk varieret i form og farve.

Bebyggelsen Rørdams Have [89] ved Jægersborgvej er opført i 1996 med 161 lejligheder fordelt på fem bygninger i toenhalv etage og otte i treenhalv etage. Den er opført i en stram, klassicistisk stil i blank gul

mur med bånd af røde sten på bebyggelsens hjørner. Altanerne er båret af små søjler.

Bebyggelsen Gyvelholm [85] ved Furesøen er opført i 1997 i to etager med 47 boliger i gule mursten. Bebyggelsen har vandrette røde murstensbånd og rødt tegltag. Boligerne er forsynet med store altaner i

86 Astilbehaven på Virumgårds jorder

87 Dronningens Vænge

88 Rønne Allé 12-18

træ.

Bebyggelsen Dronningens Vænge [87] er opført i 2000 i tre etager med 84 boliger, og den består af en kombination af punkt- og længehuse. Facaderne er vandskuret i sandfarvet mørtel og brydes af elementer af glas, aluminium, stål og teaktræ. Zinktaget har ensidig hældning. Bebyggelsen giver tydelige mindelser om 1930'ernes funkis.

På Rønne Allé 12-18 [88] blev der

i 2002 bygget fire punkthuse med 44 boliger i tre etager og med penthousse. Bebyggelsen er opført i røde mursten med partier af metal og træ. Boligerne har store altaner i stål.

Bebyggelsen Havegærdet i Bon-

debyen [90] er opført i 2004 som en rækkehusbebyggelse i halvanden og to etager med 16 boliger. Husene har hvidskuret mur, rødt tegltag og frontkviste beklædt med vingetegl. Lyngby-Taarbæk er i dag et meget

89 Rørdams Have ved Jægersborgvej

90 Havegærdet i Bondebyen

91 IBM Danmark, Nymøllevej 91

Erhvervsbyggeri i vor tid

attraktivt område for erhvervsbyggeri til især administration, rådgivning, forskning og uddannelse på grund af den gode infrastruktur og de store natur- og kulturhistoriske værdier. Flere store virksomheder har derfor valgt at lægge deres domicil i Lyngby-Taarbæk.

I det moderne erhvervsbyggeri skeler man til modernismens stilistiske udtryk og dens materialer.

Karakteristisk for mange af disse

bygninger er facader af glas, stål og beton med skalmur af mursten.

Med Otto Nielsens emballagefabrik i Lundtofte i 1982 som undtagelsen er der ikke blevet opført industrianlæg i Lyngby-Taarbæk i vor tid. Fabrikens produktion ophørte i 2002. Den eneste større fabrik, der er tilbage i Lyngby-Taarbæk, er Hempels Skibsfarvefabrik.

IBM Danmarks domicil blev opført i 1962 i Lundtofte oven for Møl-

leådalens og er siden blevet udvidet i to omgange. I 1981 blev der på Nymøllevej 59 og 85 opført en kontorbygning i to etager i røde sten. I 1992 blev der på Nymøllevej 91 opført en bygning i Mølleådalens skrænt i tre etager med gavle i røde mursten og med en halvcirkelformet glasfacade ned mod Mølleådalens [91].

I 1973 åbnede Lyngby Storcenter [92] som Lyngby-Taarbæks største hus. Det er domineret af store synli-

92 Lyngby Storcenter

93 Datea, Lyngby Hovedgade 4

94 Bayer Danmark, Nørgaardsvej 32

ge betonflader lige som meget andet af 1970'ernes byggeri. I Storcentret blev der foruden butikker opført en hotelbygning og en kommunal administrationsbygning i beton, glas og stål. Centret gennemgik en større renovering i 2003.

Datea's domicil [93] på Lyngby Hovedgade 4 er opført i 1975-76 som to blokke med fire etager og to sideblokke med tre etager med delvis åben underetage. Facaden er udført af betonelementer med overflade af brune granitsten, mens centralzonen har facader i stål, glas og aluminium.

BRF-Kredits og Brdr. Hartmanns domicil [95] på hjørnet af Klampenborgvej og Kanalvej i Lyngby er opført i 1986/87 i røde sten.

Pihl & Søns domicil [96] på Nybrovej 116 opført i 1993/94 er i blank mur med røde sten og med meget

95 Hartmann/BRF Kredit, Klampenborgvej 203-205

store glasflader. Det har haft stilskabende indflydelse på nyere erhvervsbyggeri ved sit enkle formsprog og finesamspil mellem glas og murflader.

Kontorhuset »Lyngby Port« [97], Lyngby Hovedgade 94-98, blev opført i 1994, hvor Accumulatorfabriken Lyac tidligere lå. Kontorhuset har en bærende søjle-dæk konstruk-

tion af beton og en ydre skalmur af røde sten. Facaden og bagsiden har felter med striber af lysere sten.

Bayer Danmark A/S' domicil [94] på Nørngaardsvej 32 er opført i 1997 i blank mur med gule sten og med sorte »vinger«, der skjuler brandtrapperne.

Bygninger kan fredes, hvis de har

96 E. Pihl & Søn, Nybrovej 116

97 Lyngby Port, Lyngby Hovedgade 94-98

Bevaring og fremme af bygningskulturen

væsentlig arkitektonisk eller kulturhistorisk værdi. Det er ikke udelukkende arkitektonisk værdifulde huse, der kan fredes, men også mere beskedne bygninger, som viser bolig-, arbejds- og produktionsvilkår og andre væsentlige træk af den samfundsmæssige udvikling, f.eks. en pumpestation[98].

Der er 98 fredede bygninger i Lyngby-Taarbæk i 2005. 28 ligger i Brede og 22 i Raadvad, mens de resterende 48 ligger spredt i resten af kommunen f.eks. Spurveskjul [99]

98 Kloakpumpestation, Gl. Lundtoftevej

100 Gramlille, Lyngby Hovedgade 28

og Gramlille [100]. Senest blev Bellevue Strandpark [57] og Hegnslund [101] fredet i 2001.

Kommunalbestyrelsen kan udpege bygninger som bevaringsværdige i kommuneplanen eller ved at vedtage et forbud mod nedrivning i en lokalplan eller en byplanvedtægt. Der er ingen kvalitetskriterier forbundet med udpegningen som bevaringsværdig, så kommunalbestyrelsen kan godt gennem planlægningen tilgodesee eksempelvis bymiljøer, hvor ikke alle elementer i helheden

99 Spurveskjul 4

101 Hegnslund, Strandvejen 859

ligger lige højt efter en kvalitativ vurdering.

Når en bygning er udpeget som bevaringsværdig, er den omfattet af et nedrivningsforbud, men er ikke omfattet af et ombygningsforbud, selv om ombygninger kan medføre, at væsentlige arkitektoniske og kulturhistoriske værdier går tabt. Et ombygningsforbud kræver en bevarende lokalplan.

Gennem Lyngby-Taarbæk Kommuneatlas er der udpeget 1.800 bevaringsværdige bygninger, hvoraf 4 har bevaringsværdi 1 (højeste bevaringsværdi), 23 bevaringsværdi 2, 621 bevaringsværdi 3 og 1.152 bevaringsværdi 4.

Lyngby-Taarbæk Kommune har gennem årene præmieret mange nyopførte og istandsatte bygninger for deres arkitektoniske kvalitet og/eller identitet bl.a. Gl. Lundtoftevej 38 [102].

Pas på stort og småt

102 Gl. Lundtoftevej 38

Som borgere kan vi daglig glæde os over de mange værdier, naturen og tidligere generationer har beriget Lyngby-Taarbæk med. Men det må også forpligte os til at passe på værdierne, hvad enten det gælder landskaber, parker, samlede bebyggelser, enkelte huse eller detaljer som f.eks. tage, facader, vinduer, døre [105], trappeanlæg, stakitter [103], gavlmalerier [104] og andre dekorative elementer.

Pligten påhviler ikke blot dem, der ejer eller anvender bygningerne og de grønne områder. Vi har alle et medansvar for, at de kulturelle værdier ikke går tabt pga. uvidenhed eller kortsigtede løsninger. Ved at føle og eventuelt søge at påvirke de

103 Stakit ved Brede Spisehus, I.C. Modewegs Vej

104 Gavlmaleri, Lyngby Hovedgade 26

planer, der lægges for nybyggeri, renovering, nedrivning eller andre fysiske indgreb i det bestående kan vi selv være med til at præge bygningskulturen i vores kommune. Jo mere opmærksomme vi er, og jo mere viden vi har, jo større vægt kan

vores mening få.

Foreningen håber, at denne publikation kan fremme dette formål. Til gavn for nutiden og for fremtiden.

105 Hoveddør i Støvlet-Katrines hus, Gl. Lundtoftevej 31

Bygningskultur Foreningen i Lyngby-Taarbæk

Bygningskultur Foreningen i Lyngby-Taarbæk blev stiftet i marts 2003.

Dens formål er at virke for bevaring samt god vedligeholdelse og høj kvalitet af eksisterende såvel som nye bygninger, bebyggelser og miljøer i Lyngby-Taarbæk.

Foreningen er tilsluttet Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur.

Foreningen kan kontaktes ved at sende en mail til

mail@bygningskultur-ltk.dk

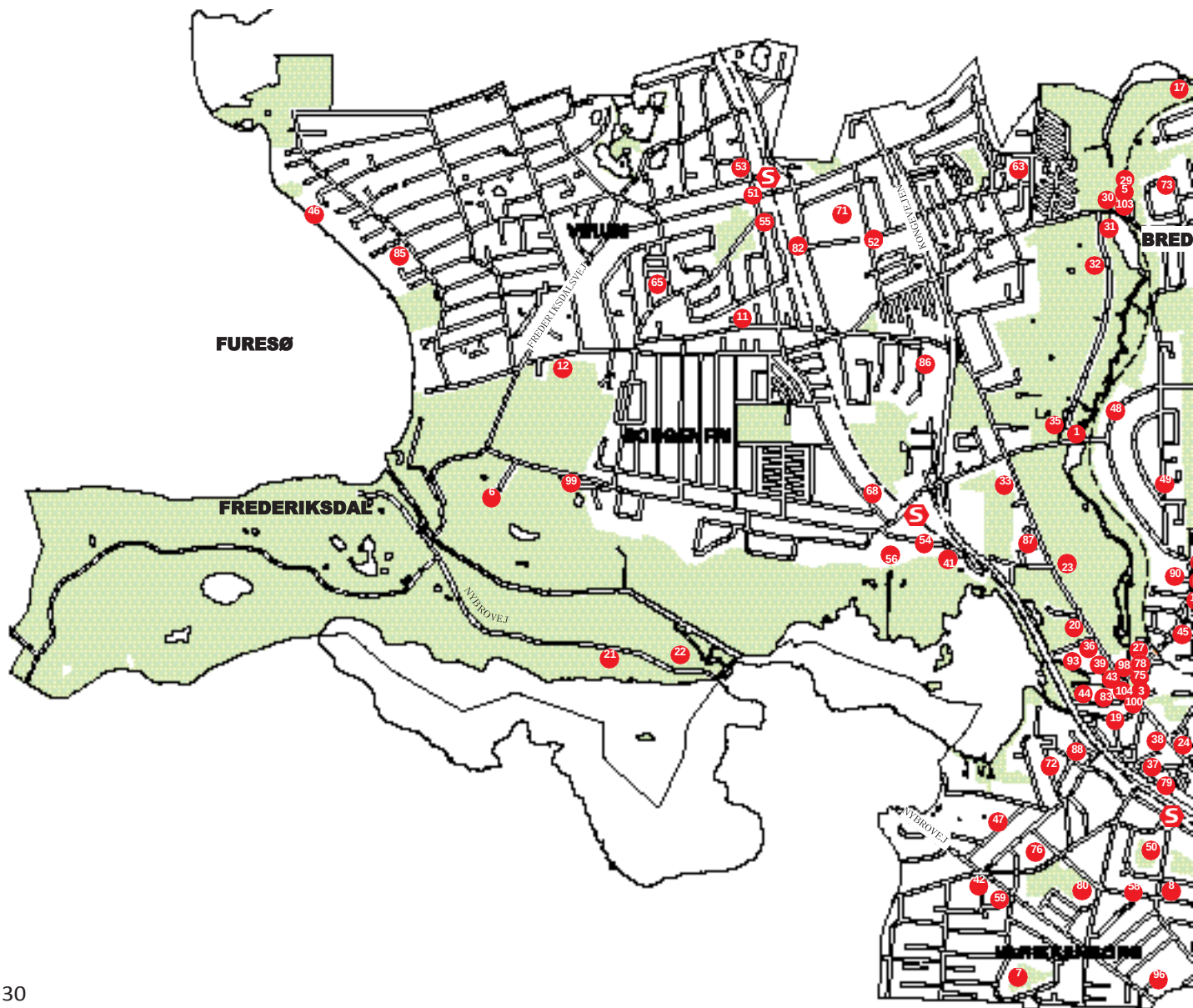
Nærmere oplysninger om foreningens formål, virke, bestyrelse m.m. findes på www.bygningskultur-ltk.dk

Litteratur:

Lyngby-Taarbæk Kommuneatlas. Skov- og Naturstyrelsen i samarbejde med Lyngby-Taarbæk Kommune, 2000.

Yderligere litteratur kan findes på www.bygningskultur-ltk.dk

Kort over Lyngby-Taarbæk

Tallene henviser til billederne i publikationen

Vi må værne om bygningskulturen.
Ikke blot for at bevare bygninger og særlige miljøer, men også for at fastholde forbindelsen til vores fortid og give denne forbindelse videre til vores efterkommere.

Bygninger er nemlig et stærkt udtryk for et områdes kultur. De præges af historiens gang, af fattigdom og rigdom, af vejr og vind, af viden og eksperimenter, og ikke mindst af modestrømninger og andre påvirkninger udefra.

Bygningerne fortæller deres egen historie. Boligerne om familieliv og indretning, og virksomhederne om beskæftigelse og produktion. De er således ikke blot bygninger, men også et vidnesbyrd om menneskers liv og virke og som sådan udtryk for vores levevilkår, idealer og formåen. De må derfor bevares og behandles med største respekt.

